

BEZORGEN

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-
Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Postbus 20015
2500 EA Den Haag
070 342 43 44
voorlichting@rekenkamer.nl
www.rekenkamer.nl

datum 4 juni 2024
betreft Beantwoording vragen Tweede Kamer over het Verantwoordingsonderzoek 2023 bij het
Ministerie van Defensie

Geachte heer Bosma,

Hierbij bieden wij u onze antwoorden aan op de door de Vaste commissie voor Defensie
gestelde vragen over het *Verantwoordingsonderzoek Ministerie van Defensie (X), Rapport
bij het Jaarverslag 2023*.

Algemene Rekenkamer

Pieter Duisenberg,
president

Cornelis van der Werf,
secretaris

**Antwoorden Algemene Rekenkamer bij vragen van de Tweede Kamer over het
Verantwoordingsonderzoek Ministerie van Defensie (X), Rapport bij het Jaarverslag 2023**

Vraag 1

Waarom heeft de minister het afgelopen jaar weinig tot geen vooruitgang geboekt in het oplossen van de onvolkomenheden bij het munitiebeheer?

Wij hebben dit jaar wederom een specifiek onderzoek verricht naar de oorzaken van de onvolkomenheid bij het munitiebeheer. Wij hebben in het [verantwoordingsonderzoek 2023](#) wel vastgesteld dat er geen zichtbare oorzaakanalyses zijn uitgevoerd naar de tekortkomingen en dat de in het verbeterplan opgenomen deelprojecten niet concreet zijn uitgewerkt. Daarnaast constateerden wij dat de sturing en beheersing van het materieelbeheer bij Defensie niet op orde is en dat de Commandant der Strijdkrachten (CDS) – als inrichtingsverantwoordelijke voor het materieelbeheer – niet beschikt over voldoende zichtbare informatie en niet beschikt over voldoende personele capaciteit voor het oplossen van de 7 onvolkomenheden bij het ministerie.

Vraag 2

Waarom heeft de minister het afgelopen jaar weinig tot geen vooruitgang geboekt in het oplossen van de onvolkomenheden bij het IT-beheer of autorisatiemanagement?

De minister heeft in haar bedrijfsvoeringsparagraaf in het Jaarverslag van Defensie over 2022 aangegeven dat aanpassing van de huidige autorisatieopzet nog maar beperkt plaatsvindt en dat wordt ingezet op een geactualiseerde autorisatieopzet in verband met de transitie naar het IT-systeem SAP S/4HANA. De minister geeft in de bedrijfsvoeringsparagraaf van het Jaarverslag van Defensie over 2023 aan het plan van aanpak autorisatiebeheer met beperkte personele capaciteit uit te voeren.

Vraag 3

Waarom heeft de minister het afgelopen jaar weinig tot geen vooruitgang geboekt in het oplossen van de onvolkomenheden bij de beveiliging van militaire objecten?

De minister heeft in 2023 nagenoeg geen voortgang geboekt bij het oplossen van de onvolkomenheid. U zou de minister kunnen vragen in te gaan op de urgentie bij de voortgang in het oplossen van deze onvolkomenheid. Defensieonderdelen begonnen pas na tweemaal rappelleren eind 2023 door de CDS met het aanpakken van de

tekortkomingen bij de beveiliging van militaire objecten. Daarnaast had de CDS onvoldoende personele capaciteit om een toereikend verbeterplan op te stellen. Het opgestelde plan (excelsheet) om de tekortkomingen bij de beveiliging van militaire objecten op te lossen beoordelen we als ontoereikend. Over 2023 handhaven we daarom wederom en nadrukkelijk de onvolkomenheid en bevelen we de minister van Defensie net als in 2023 nadrukkelijk aan om:

- de volledigheid en actualiteit van beveiligingsrisico's te inventariseren en te borgen;
- de effectiviteit van beveiligingsmaatregelen regelmatig in de praktijk te testen;
- te investeren in toekomstbestendige en duurzame beveiligingsmaatregelen;
- het veiligheidsbewustzijn op korte termijn aanzienlijk te verhogen.

Daarnaast bevelen wij de minister aan om:

- het plan dat wij als ontoereikend beoordelen te herzien en te laten toetsen op uitvoerbaarheid, gegeven het tekort aan personele capaciteit en gezien de volgtijdige afhankelijkheid van deelprojecten;
- het plan en de uitvoering daarvan topprioriteit te maken bij de diverse defensieonderdelen.

Vraag 4

Waarom heeft de minister het afgelopen jaar weinig tot geen vooruitgang geboekt in het oplossen van de onvolkomenheden bij het cryptobeheer?

Wij hebben geen specifiek onderzoek verricht naar de oorzaken hiervan. Wij hebben in het verantwoordingsonderzoek 2023 wel vastgesteld dat de CDS onvoldoende personele capaciteit had om toereikende verbeterplannen op te stellen voor, het cryptobeheer.

Vraag 5

Waarom heeft de minister het afgelopen jaar weinig tot geen vooruitgang geboekt in het oplossen van de onvolkomenheden bij de inventarisatie?

Wij hebben geen specifiek onderzoek verricht naar de oorzaken hiervan. Wij hebben in het verantwoordingsonderzoek 2023 wel vastgesteld dat de CDS onvoldoende personele capaciteit had om toereikende verbeterplannen op te stellen voor het inventarisatieproces.

Vraag 6

Hoe verloopt het verbeteren van het munitiebeheer en waarom oordeelt de Algemene Rekenkamer dat hier nagenoeg geen vooruitgang in is geboekt? Welke knelpunten ziet de Rekenkamer?

Voor het verbeteren van het munitiebeheer heeft de minister in 2022 een verbeterplan opgesteld en de afdeling Monitor Munitiedomein (MMD) opgericht. De MMD is door Defensie aangewezen als de verantwoordelijke voor het munitiedomein en monitort de uitvoering van het verbeterplan. Het verbeterplan bevat echter deelprojecten die onvoldoende zijn geconcretiseerd waardoor wij niet kunnen vaststellen of wanneer deze verbeteracties zijn uitgevoerd deze zullen leiden tot structurele oplossingen voor de tekortkomingen. Ook heeft de minister geen oorzaakanalyse uitgevoerd, waardoor wij niet hebben kunnen vaststellen of de verbeteracties afzonderlijk en in samenhang bijdragen aan het oplossen van de problemen in het munitiebeheer. Tenslotte constateren wij dat de informatievoorziening bij de MMD nog verbeterd moet worden om inzicht te krijgen in de feitelijke realisatie verbeteractiviteiten door de defensieonderdelen.

Vraag 7

Welke problemen bestaan er bij het beheer van cryptografiemiddelen?

De tekortkomingen in het beheer van cryptografiemiddelen bestaan uit tekortkomingen in het beheer van crypto-apparatuur (*cryptographic controlled items, CCI*) en cryptosleutels. De tekortkomingen in het beheer van de cryptosleutels betreffen tekortkomingen in de kwaliteit van de informatievoorziening over het beheer van cryptosleutels en de monitoring en implementatie van verbetermaatregelen bij tekortkomingen in het beheer van cryptosleutels. De tekortkomingen in de in het beheer van crypto-apparatuur betreffen diverse bevindingen op het gebied van de voorraadadministratie, tellingen en autorisaties in de IT-systemen.